

ERBESTEA ETA HUMANITATEAK

Kulturaren bideak. 80 urte beranduago

4, astelehena. Gipuzkoako Foru Aldundia
Irekiera hitzaldia

5, asteartea. Karlos Santamaria Zentroa · UPV/EHU
Euskal hezkuntza erbesterian
Jokin Zaitegi
Euskal irratia erbesterian

6, asteazkena. Karlos Santamaria Zentroa · UPV/EHU
María de Maeztu
Euskal erbesteria eta unibertsitatea
Euskal erbesteria eta pedagogia dramatikoa
Euskal erbesteria eta kazetaritza

7, osteguna. Karlos Santamaria Zentroa · UPV/EHU
Federico Álvarez
Euskal erbesteria eta ekintza pedagogikoa
Amaiera hitzaldia

Erakusketa:

1939, Ortzemuga txarrantxadunak

Erakunde Antolatzaileak:

Hamaika Bide Elkarte

Universidad del País Vasco Euskal Herriko Unibertsitatea

UPV / EHU

Center for Basque Studies

Deustuko Unibertsitatea

Erakunde babesleak:

Gipuzkoako Foru Aldundia

Diputatu Nagusia
Giza Eskubideen eta Oroimen
Historikoaren Zuzendaritza Nagusia
Dirección General de Derechos Humanos
y Memoria Histórica

Gipuzkoako Foru Aldundia

Oroimen Historikoa

**DONOSTIA
SAN SEBASTIÁN**

Donostiako Udala

Giza Eskubideak

Instituto de la Memoria,
la Convivencia
y los Derechos Humanos

**GOBIERNO
DE ESPAÑA**

**MINISTERIO
DE JUSTICIA**

Ochenta
Aniversario
Exilio
Republicano

EUSKO JAURLARITZA

GOBIERNO VASCO

LEHENDAKARITZA
Bakarrizta eta Biki-Idatzarako
Idazkaritza Nagusia

PRESIDENCIA
Secretaría General para la Paz
y la Convivencia

Kanpoan den Euskal
Komunitatearentzako Zuzendaritza

Donostia, 2019ko azaroaren 4tik 7ra
XVI. NAZIOARTEKO BATZARRA

ERBESTEA ETA HUMANITATEAK

**Kulturaren bideak.
80 urte beranduago**

Hamaika Bide Elkartea

Universidad del País Vasco / Euskal Herriko Unibertsitatea

UPV / EHU

Batzorde zientifikoa:

Larraitz Ariznabarreta andrea (Reno-Nevadako Unibertsitatea)

Leire Arrieta andrea (Deustuko Unibertsitatea)

José Ángel Ascunce Arrieta jauna (Deustuko Unibertsitatea)

Manuel Aznar Soler jauna (Bartzelonako Unibertsitate Autonomoa)

Josu Chueca jauna (UPV-EHU)

Iñaki Goiogana jauna (Sabino Arana Fundazioa)

Xabier Irujo jauna (Reno-Nevadako Unibertsitatea)

EGITARAUA

4 (ASTELEHENA)

Gipuzkoako Foru Aldundiko Areto Nagusia

19.00: Irekiera hitzaldia

ERBESTEARI BURUZKO EUSKAL IKERLARIEI OMENALDIA

Paulo Iztueta (UPV-EHU):

“Euskal erbesteko aldizkariak frankismoan (1936-1975)”

Aurkezlea: Larraitz Ariznabarreta.

(Center for Basque Studies: University of Nevada-Reno).

5 (ASTEARTEA)

Hitzaldi aretoa, Carlos Santamaria Liburutegia (UPV-EHU)

10.30: Aurkezpena. 1. mahai tematikoa: Euskal hezkuntza erbesteran

Juan Garzia Garmendia (Itzultzailea):

“Zailena zailean erraz: erbesteran euskalduntzen”

Xabier Irujo (Center for Basque Studies. University of Nevada-Reno):

“Ikastolas de la diáspora: Ikastola Euskadi de Caracas”

Unai Lauzirika (Universität Leipzig):

“Breve esbozo de periodización y catalogación de las diversas iniciativas de enseñanza del euskara en el exilio y comunidades vascas (1936-1967)”

Arantzazu Amezaga (Idazlea eta saiogilea):

“Bingen Amezaga y su metodología del Euskera en el exilio”

16.00: 2. mahai tematikoa: Jokin Zaitegi

Larraitx Ariznabarreta (Center for Basque Studies: University of Nevada-Reno):

“Eusko Ikaskuntzaren VII-VIII. Batzarrak erbesteran: politika eta kulturaren artean”

Jon Diaz Egurbide (UPV-EHU):

“Euskal hezkuntza sistema sustatzeko hasikinak Jokin Zaitegiren bidetik”

Ziortza Gandarias Beldarrain (Boise State University):

“Jokin Zaitegi: Erbestetik euskal komunitate irudikatua eraikitzen”

18.00: 3. mahai tematikoa: Euskal irratia erbestean

Iñaki Goigana (Sabino Arana Fundazioa):

“Alberto Onaindia-James Masterton en la BBC y en Radio París”

Leire Arrieta (Deustuko Unibertsitatea):

“Radio Euskadi. La radio vasca del exilio”

Josu Chueca (UPV-EHU):

“OPE-Oficina Prensa Euskadi”

6 (ASTEAZKENA)

Hitzaldi aretoa, Carlos Santamaria Liburutegia (UPV-EHU)

9.30: 4. mahai tematikoa: María de Maeztu

María Curros Ferro (Universidad Complutense de Madrid):

“El pensamiento pedagógico de María de Maeztu Whitney”

Alessia Cassani (Paduako Unibertsitatea):

“María de Maeztu: literatura, educación y “la construcción de una nueva España””

Eve Fourmont (Aix-Marseille Université):

“María de Maeztu: un vistazo desde la correspondencia con José Ortega y Gasset durante la Guerra Civil”

12.00: Txostenak, 1. saioa:
Euskal erbestea eta unibertsitatea

David Mota Zurdo (Isabel I Unibertsitatea-Burgos):

“Jesús Galindez: profesor y delegado (1946-1956)”

María Luisa San Miguel (Deustuko Unibertsitatea):

“Exilio vasco y universidad”

Ana María Izaskun Ruiz de Guilarte (Hamaika Bide Elkarte):

“Tres exiliadas vascas en la universidad de Sonora-México”

16.00: Txostenak, 2. saioa:
Euskal erbestea eta pedagogia dramatikoa

Mari Karmen Gil Fombellida (UPV-EHU):

“Métodos y pedagogía en el teatro de Rafael López Miarnau”

Madeleine Martín Paneda (Revel Institutua-Frantzia):

“Cuando el teatro y la enseñanza van de la mano. Martín Elizondo”

Rebeca Gómez (UPV-EHU):

“Víctor Ruiz de Añibarro: pedagogía de un teatro nacionalista”

Amelia Meléndez Táboas (Nebrija Unibertsitatea-Madril):

“Estética y teoría del arte desde la crítica autodidacta y comprometida de Juan de la Encina”

Mónica Buxeda Mas (Center for Basque Studies. University of Nevada Reno):

“María Luisa Elío y el teatro mexicano de posguerra: de la escuela de Seki Sano al grupo Poesía en Voz Alta”

18.00: Txostenak, 3. saioa: Euskal erbestea eta kazetaritza

Zuriñe Anzola (Hamaika Bide Elkartea):

“El exilio vasco en el periodismo venezolano”

Ana González Neira (Coruña-ko Unibertsitatea):

“La presencia del exilio vasco en la prensa mexicana”

Verónica Azkue (Saint Louis University-Madril):

“La labor periodística de Álvaro Fernández Suárez”

DÍA 7 (OSTEGUNA)

Hitzaldi aretoa, Carlos Santamaria Liburutegia (UPV-EHU)

9.00: Txostenak, 4. saioa:

Euskal erbestea eta ekimen pedagogikoa

Mari Paz Balibrea (Birbeck. University of London):

“Solidaridad transnacional y transcultural en la obra docente americana de Carlos Blanco Aguinaga”

José Ángel Ascunce (Deustuko Unibertsitatea):

“Isaac López Mendizabal: pedagogía y utopía”

María Bueno (Hamaika Bide Elkartea):

“Palmira Arnaiz: una vida dedicada a la enseñanza”

Pedro Berriochoa (UPV-EHU):

“Humanismo y Pedagogía en Toribio Echebarria”

Iñaki Aduriz (Hamaika Bide Elkartea):

“Institucionismo en el marco del exilio de la guerra civil 1936-1939”

11.30: Txostenak, 5. saioa: Federico Álvarez omenaldia

Ricardo Tejada (Le Mans-eko Unibertsitatea):

“Federico Álvarez: modernidad, pluralismo y exilio”

José Ramón López (Bartzelonako Unibertsitate Autonomoa):

“Federico Álvarez, entre Gexel y Hamaika Bide Elkarte”

Antonio García Santesmases (Madrilgo U.N.E.D.):

“La herida republicana. Memoria e Historia. La pugna por el pasado”

Manuel Aznar Soler (Bartzelonako Unibertsitate Autonomoa):

“Homenaje a la memoria de Federico Álvarez a través de la lectura de sus memorias”

17.30: Amaierako hitzaldia

Anastasia Shamarina (Moskuko Lomonosov Estatu Unibertsitatea):

“Educación y carrera profesional de los niños vascos en Rusia”

Aurkezlea: Josu Chueca (UPV-EHU)

Batzarraren amaiera